

Előfizetési árak:

Egy évre 5 frt — kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:

Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 24 helyre van beosztva
Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.
Hirdetések Stark Nándor könyvkereskedésében is felvetetnek.

Bérmertetlen levelek csak ismert kezétől fogadtatnak el.

Nyiltér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, kedden és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadtatnak helyben:
Stark Nándor és Dezso Sándor könyvkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

A társulat és az érdekeltség.

III.

E lap mult számában kimutattuk, hogy a körös- és marosmenti községek ártérbirtokosainál az ideiglenes ártértelekkönyv és végleges ártérfejlesztés közti különbség — egy összegben kifejezve — azt eredményezi, hogy ezen érdekeltségnek jövőre 69 ezer frttal fog emelkedni a terhe.

Ez az ártérkirovási emelkedés egyeseknél valóban elrémítő különbséget idéz elő.

Oly földek p. o., melyek az ideiglenes ártértelekkönyv alapján az 1855-iki vízszinre megállapított kulcs szerint voltak megróva, fizettek holdanként a kölcsöntörlesztésbe 91 krt., a védelem és fentartásra 80 krt., volt tehát terhök 1 frt 71 kr. — Az 1881-iki vízszin alá esett földeknél — első osztályu szántót véve alapul — volt a kirovás holdanként 40—50 kr., s most, ha ezek a földek az 1830-as vízszin alá estek: évi terhök 5 frt 50 kr., 6 frt. Tehát míg az 1855-ös vízszinnel szemben megháromszorozódott, az 1881-esnél megtízszereződik a kirovás.

Ez mindenestre oly különbség, mely a jövő terhelhetésnél is már kétségbeejtő helyzetet teremt azokra nézve, kik eddig az ideiglenes kirovás alapján a kedvezőbb helyzetet viselték.

Természetes, hogy a mily kedvezőtlenül vált a végleges kirovás alapján a körös- és marosmenti érdekeltség helyzete, olyan mértékben javult a tiszai érdekeltségé, mely eddig méltatlanul viselte a nagy terhet.

A végleges ártérfejlesztés alapján eszközölt és eszközölni kezdő kirovással azonban azal még nincs vége a dolognak, hogy p. o. egyesek jövőre három és tízszeres emelkedést fizetnek, hanem ott van a leszámolás és ennek következménye.

A társulattól azok, a kik 6 éven át többet fizettek, mint tartoztak, sőt azok, kik egyáltalában nem tartoztak volna és még is fizettek: vissza fogják követelni a tőlük illetéktelenül beszédett összegeket, s viszont a társulat követeli azoktól, kik kevesebbet fizettek, mint dukált volna, hogy ráfizessenek.

S ez így elméletben egész természetes; de hát nézzük, hogy minő képe is van ennek a gyakorlatban?

Egy ember, kinek van 100 hold földje, s eddig az 1881-es vízszin szerint fizetett 40—50 frtot, jövőre fizet 5—600 frtot évenként; egy 1855-ös vízszin alatt volt ilyen terület eddig fizetett — feltéve, hogy első osztályu szántó — 170 frtot, jövőre fizet 600 frtot, s ezen arányban tartozik a leszámolásnál ráfizetni, s így lesznek földek, melyek 100 hol-

danként a leszámolásnál egész 3000 frttal lesznek terhelve. — Kérdjük, hogy ha ezt az összeget az illető birtokoson behajtja a társulat, nem teszi-e ki az illető birtokost a tönkretételnek, az elpusztulásnak?

Ez azon pont, melynél a társulatnak nagy elvi jelentőségű álláspontot kell elfoglalni. — S ez nem más, mint felmenteni ezen birtokosokat a leszámolás közti különbség megfizetés alól, azaz törteni a leszámolásnál mutatkozó 400 ezer frt követelést.

S még itt nem lehet megállapodni. ☉

Mezőgazdaságunk és gabna-kereskedelmünk.

I.

Az utóbbi időben általánosak a panaszok a hazai ipar és kereskedelem fejletlensége, pangása miatt. Ennek okát sokan abban vélik felfedezni, hogy az ipar és kereskedelmi pályától a társadalom középosztálya még mindig annyira idegenkedik, hogy csak akkor adja gyermekét e pályákra, ha a középiskolák első osztályairól sem tud már tovább haladni és így sem az ipar, sem pedig a kereskedelem nem nyerhet képzett, alkotó szellemmel bíró, egészséges ifju növendéket és így marad minden a régi tespedésben. Ez azonban csak egy okozat, melynek okát közgazdaságunk viszonyai-ban kell keresnünk, mert az emberek általános anyagi jólétének főfeltételét a közgazdaság fejletlensége megnehezíti az anyagi existenciát, de sőt veszélyezteti az emberek létérdekeit is, mivel a közvagyonosodást előmozdítani, az ipar- és kereskedelemnek tápot adni, erejét növelni a közgazdaság van hivatva. Azért tehát e téren kell tennünk jót, ha használni akarunk és teremteni kell újat, ha rossz a régi. Szükséges tehát gondoskodni első sorban arról, hogy a gabonatermeléssel foglalkozó honpolgárok a legközvetlenebb uton jutathassák feleslegeiket a fogyasztók kezéhez.

A gabona-árak hanyatlását első sorban is a külföldi kivitel csökkenése idézte elő; ennek oka pedig abban rejlik, hogy a magyar gabona iránt, — mely minőségre nézve felette áll a velünk veszélyes versenyre kelt amerikai és oroszországi gabonának — a nyugat-európai piacokon nagy a bizalmatlanság, amelynek káros következménye az, hogy idegen pénz nagyon gyéren jut hazánkba. — A nagyobb nyugot-európai piacok bizalmatlansága pedig ott leli magyarázatát, hogy a magyar kereskedelem nem bírja a külföldi fogyasztók tömeges szükségleteit egyforma osztályzatú áruval állandóan kielégíteni; mert nem rendelkezik azon segédeszközökkel, melyekkel a gabona keverését, tömegesített osztályozását vidékenként nagyobb mennyiségben eszközölni lehetne.

E mellett még nagyobb bajunk az, hogy a magyar gabona termelői ki vannak zárva a lehetőségéből annak, hogy a külföldi fogyasztókkal közvetlenül érintkezessenek, mert

még nagyobb uradalmak sem bírnak tömeg-áru szolgáltatni egynemű gabonából a külföldi fogyasztónak, p. o. 100—150 waggon buzát stb., a kistermelők százezrei pedig még a hazai és osztrák nagykereskedőknek sem tudnak közvetlenül tömeg-áru szolgáltatni, mely a teljes waggon-rakománynál — 100 métermázsá — kezdődik, minélfogva ők a kis, hazai piacokra vannak utalva néhány métermázsát tevő gabona feleslegeikkel, hol az árakat a kiskereskedők limitálják és pedig oly alacsony árakra, hogy a szegény földműves alig képes gabonájából annyit árulni, hogy az állami, községi, egyházi adóknak és egyéb, a polgári kötelességekből kifolyó terhes kötelezettségeinek eleget tudjon tenni úgy, hogy mire a tél beköszönt, ugyszólván gabonája és pénze is elfogyott. — Ezen örökös nyomott anyagi helyzete miatt irtózik minden haladás és a kor szelleme által megkövetelt újításoktól, melyek pénzáldozatot igényelnek, a mit nem is lehet rossz néven venni tőle.

A kiskereskedőket sem lehet azzal vádolni, hogy a szegény termelők terhes viszonyaiból származó kényszer helyzetet akarnák üzérkedési célok elérésére kihasználni; mert ők nem is adhatnak többet, mint amennyit tényleg fizetnek a gabonáért, nem rendelkezhetvén nagyobb kereskedelmi tőkével, mely lehetővé tenné, hogy oly tömeg-árukat vásároljanak össze, melylyel a külföldi fogyasztókat közvetítők kikerülése mellett közvetlenül láthatnák el osztályozott gabonával. A sok apró mennyiségű gabona egybegyűjtése pedig sok gondot okoz, például magtárber, forgatás, rostálás, zsákberelés, fuvarozás, levelezés, stb., hát még az a nagy fogyó holt-tőke, mely a zsákokban, mérlegek és egyebekben fekszik! A kistermelőt megillető, de meg nem kapott hasznót tehát nem a kiskereskedő ragadta magához, hanem megosztott azon sok közvetítő kereskedő közt, kiknek kezein keresztül jutott el gabonája a külföldi fogyasztó birtokába.

Az amerikaiak ezelőtt épp oly nehezen tudták gabona feleslegeiket értékesíteni, mint mi jelenleg; de ők, találékonyságuknál fogva, gyorsan felismerték az uralkodó bajok és nehézségek gyógy módjait. Így történt náluk tehát az is, hogy a gabona tömeg árusítása és osztályozása végett a közelmúltban megkezdették a műszerkezetű elevátoros gyűjtő magtárak felállítását. Miután az eszme a gyakorlatban kitűnően sikerült, csakhamar kiterjesztették az elevátorokat az Egyesült Államok majdnem minden vasutállomással bíró városára. Az amerikaiak példáját követte Oroszország is, nagy mennyiségben állított fel elevátorokat, jelenleg pedig a nagy német államban állítják fel azokat és így a haladás varázsvesszejének érintését mi sem fogjuk kikerülhetni, nálunk is közgazdasági létszükséglet, hogy ez eszme minél szélesebb alpra fektetett közintézménynek nőjje ki magát.

— **A delegációkból.** Ós Buda várának trónterme ismét kiváló ünnepélyességek színhelye volt f. hó 7-én. A delegációk tagjait

4. oldal.

Iskolai értesítések.

A Szentese városi községi gimnáziumban a folyó 1889-90-ik iskolai évet berekesztő vizsgálatok és rajzkiállítás a következő napokon fognak megtartatni:
Jun. 19. d. e. I. o. humán tárgyközből, VI. o. humán tárgyközből;
d. u. II. , reál , V. , reál ,
20. d. e. III. , humán , I. , reál ,
d. u. IV. , reál , II. , humán ,
21. d. e. V. , humán , III. , reál ,
d. u. VI. , reál , IV. , humán .

Junius 22-én délután 5 óraker a tornaszatból; — junius 23-án délelőtt a rendkívüli tárgyközből; — junius 24., 25. és 26-án a rajzkiállítás; — junius 28-án délelőtt a záróünnepély.

A vizsgálatok kezdete délelőtt 8 óra, délután 2 óraker. A rajzkiállítás nyitva délelőtt 8-tól 12 óráig; délután 2-től 5 óráig. A záróünnepély kezdete délelőtt 9 óraker.

Ezen vizsgálatokra, kiállításra és záróünnepélyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívom. Szentesen, 1890. évi junius hó 4-én.

Zolnay Károly, gimn. igazgató.

A városi polgári leányiskola ez évi záróvizsgája f. évi junius hó 27-én délelőtt 8 óraker fog megtartatni a gimnáziumi épület rajztermében. Délután 3 órától a női kezimunkák tételnek ki közszemlére a leányiskola helyiségeiben. Este 6 óraker kezdődik a tornavizsga a leányiskola udvarán, melyen csak felnőttek jelenhetnek meg. — A szülőket, valamint a növevelés ügye iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

A szentesi ág. hitv. evang. egyház elemi iskolájának évzáró vizsgálatát folyó hó 10-én (kedden) délelőtt 8—11-ig az imaház helyiségében tartatják meg. Thoma József dekanus ur vezetése mellett. E vizsgálathoz a szülőket és a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívják az egyház előjárói.

Irodalom.

A közmondásokról. A kik a lapok irodalmi rovatát figyelemmel szökták kísérni, azok előtt valószínűleg már többször föltűnt az a sok ismertetés, bírálat s több efele kurtább, hosszabb közlemény, mely Sirisaka Andor pécsi tanítónak munkáiról szól. Azelőtt „A babonáról” szóló népkönyvével vona magára a figyelmet, később az „Anyósok könyve” című eletes munkájával trefáltatta meg a szegény anyósokat. Legújabbán pedig oly nagy szabású népirodalmi, illetőleg nyelvészeti munkával állt elő, a melyhez hasonló a hatvanas évek eleje óta

nem látott napvilágot s a mely munkájával valószínűleg az akadémia nyelvészeti szakosztálya is fog foglalkozni. Ezen, — valóban figyelemre és pártolásra érdemes — terjedelmes munkájának címe: „A magyar Közmondások Könyve.” Tartama: Előszó. Tanulmány a közmondásokról, Szvorennyi, Ballagi, Erdélyi s mások után. Bevezetés. A közmondás fogalma, eredete és fejlődése, különböző elnevezései, haszna, kiterjedése és madora; jelviség (symbolismus) a közmondásokban. Nyelvsajátság, nyelvvirágok. A közmondás rokonságai, irodalma, eletrajzok. A közmondások betűrendben s legvégül — tiz regében élt közmondásgyűjtő után — szemelvények. Szerző már közel tiz év óta szorgalmasan gyűjtötte a közmondásokat, s mikor már jó pár ezret látott összegyűjtve, közel háromszáz magánlevelet irt egyesekhez az ország minden vidékére, fölkérvén őket fáradozásában való szellemi támogatásra. Később lapok útján felrögzítette a nagy közönséget, hogy a magyar közmondások s példabeszédek összegyűjtése és beküldése által tökélyesbítsék munkáját. A több rendbeli felszólításnak meg is lett a maga fenyves eredménye, erkölcsi haszna szerző művére, melyben a közmondásokról irt jeles tanulmányon kívül mintegy 10,000 magyar közmondást, példabeszédet és szólásmódot gyűjtött össze betűrendben. A magyar közmondások könyvének terjedelme oly bő s tartalma oly tanulságos es vonzó, hogy valóban nem sokalhatják a könyv 2 trtyai árát mindazok, kik a komoly s tisztesseges magyar irodalmi termékeket magyar hazafiakhoz méltóan pártolni és terjesztetni szökták. Sem nekünk, sem a szerzőnek nem célunk, hogy a reklám nagy dobzával a könyvkiadónál szokásos hűhóval lépze csalássek a közönség. Sirisaka könyve nem szorul mesterségesen gyártott reklámokra, mert a „Jó bornak nem kell ceger.” Minden reklámnál többet nyom a latban azon egy körülmény — s ez bizonyítja legjobban, hogy szerző jól fölfogta tárgyát, — miszerint szerény tanítóit fizetéséből szerző kerek ezer forint kiadásba verte magát, azon biztos hiszemben, hogy az irodalom nevében hozott anyagi áldozatát méltanylandók, fáradozását elismerendők: könyvet a t. közönség pártolni fogja. Különösen a hitszonokok, tanárok, tanítók, nép-, ifjusági- s egyesületi (kaszinók) könyvtárak pártfogására számít. Mi is hisszük, hogy szerző e reményében nem fog csalódni. Epen azért csak kötelességet vélünk teljesíteni, a midőn Sirisaka Andor pécsi tanítónak a „Magyar Közmondások Könyve” című munkáját lapunk előfizetőinek, olvasónak s minden barátjának szives figyelmébe es pártogásába ajánljuk. Levelezéseknél, illetőleg posta-utalványon való megrendeléseknel elegendő ily címzés: Sirisaka Andor, Pecs.

Vasuti menetrend.

(Pusztá-Tenyő—Kun-Szent-Márton—Szentese között.)

Ervényes 1890. junius 1-től.

Szentese—Szolnok.

Table with train schedules: Szentese indul 5 ó. 35 p. éjjel, 12 o. 05 p. d. u. Töke 6 ó. 11 p. éjjel, 12 o. 41 p. d. u. Ksz.-Márton 6 ó. 51 p. d. e. 1 ó. 20 p. d. u. P.-Homok 7 ó. 23 p. d. e. 1 ó. 52 p. d. u. T.-Földvár 7 ó. 41 p. d. e. 2 ó. 17 p. d. u. Martfü 7 ó. 59 p. d. e. 2 ó. 36 p. d. u.

Table with train schedules: Kengyel indul 8 ó. 34 p. d. e. 3 ó. 11 p. d. u. P.-Tenyő 8 ó. 55 p. d. e. 3 ó. 31 p. d. u. Szajol 9 ó. 16 p. d. e. 3 ó. 55 p. d. u. Szolnok érk. 9 ó. 44 p. d. e. 4 ó. 25 p. d. u. Budapestre érk. 1 ó. 55 p. d. u. 7 ó. 45 p. éjjel.

Szolnok—Szentese.

Table with train schedules: B.-pestről indul 9 ó. 40 p. éjjel, 8 ó. 15 p. d. e. Szolnok 3 ó. 45 p. éjjel, 11 ó. 47 p. d. e. Szajol 4 ó. 20 p. éjjel, 12 ó. 20 p. d. u. P.-Tenyő 4 ó. 43 p. éjjel, 12 ó. 41 p. d. u. Kengyel 5 ó. 11 p. éjjel, 1 ó. 09 p. d. u. Martfü 5 ó. 39 p. éjjel, 1 ó. 36 p. d. u. T.-Földvár 6 ó. 08 p. d. e. 2 ó. 03 p. d. u. Homok 6 ó. 20 p. d. e. 2 ó. 15 p. d. u. Ksz.-Márton 7 ó. 10 p. d. e. 2 ó. 52 p. d. u. Töke 7 ó. 38 p. d. e. 3 ó. 25 p. d. u. Szentese érk. 8 ó. 13 p. d. e. 4 ó. — p. d. u.

A csongrád—félegyházi h. é. vasut menetrendje.

Szeged—Csongrád.

Table with train schedules: Szegedről indul 11 óra 9 perc de., 2 óra 18 perc du. Félegyházáról 12 óra 15 perc és 5 óra 40 perc du. K.-K.-Szállásról 12 óra 48 perc du., 6 óra 12 p. este. Csongrádra érk. 1 óra 11 perc du., 7 óra 03 p. este.

Csongrád—Szeged.

Table with train schedules: Csongrádról indul 9 óra délelőtt, 2 óra 15 perc du. Kiskun-Szállásról 9 óra 52 perc de., 3 óra 1 perc du. Félegyházáról 10 óra 29 perc de., 3 óra 36 perc du. Szegedre érk. 1 óra 05 perc és 4 óra 59 perc du.

Félegyházáról Budapest felé indul:

Table with train schedules: Gyorsvonat 11 óra 50 perc de. Személyvonat 4 óra 18 perc du. Omnibuszvonat 7 óra 18 perc délelőtt.

JÓ SZIV SORSJEGYEK!!!

Huzas már f. hó 14-én!

Főnyeremény 10,000 forint.

Kaphatók részletfizetésre az 1883. XXXI. törvénycikk értelmében, és pedig: 5 darab 32 havi részletre 1 forintjával, vagy 36 havi részletre 95 krjával; 10 darab 32 havi részletre 1 frt 99 kr, vagy 36 havi részletre 1 frt 90 krjával

a szentes-vidéki takarékpénztárnál.

Advertisement for Graepel Hugo Gépgyáros Marshall Sons & Comp Ltd. Vezérügynöke. Y., külső Váci-ut 46. Budapest Y., külső Váci-ut 46. (Ezelőtt Brogle József-féle gyár). Ajánl legkitünőbb szerkezetű konkolyválasztókat (Trieur) és gabona tisztító rostákat, ugyszintén legújabb rendszerű sorvetőgépeket, könnyű faju kétvasú ekék-, csöves tengeri daralók-, kukoricza morzsolók-, szecskavágók-, répavágókat, továbbá löhere-toklászó készüléket, bármily gyártmányú cséplőgéphez, valamint örlőmalmok és malomberendezési gépeket, nevezetesen: gabona tisztítókat (Eureka), tarárok, malom trieurök, hengerek, lisztosztályozó hengerek, felhórak, dara tisztító gépek és malom vasrészeket; lyukasztott rostalemez és általában mindennemű gazdasági gépek és eszközöket legolcsóbb áron és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Árjegyzékek bérmentve küldetnek.